

**Opis istotnych zagadnień występujących w zadaniu
z zakresu prawa karnego na część pisemną egzaminu sędziowskiego w 2023 r.**

Zadanie z zakresu prawa karnego przygotowane na część pisemną egzaminu sędziowskiego, który odbędzie się w 2023 r. polega na sporządzeniu przez egzaminowanych wyroku w sprawie dwóch osób oskarżonych o czyn zabroniony określony w art. 279 § 1 k.k.

Istotne zagadnienia związane z przygotowanym zadaniem na część pisemną egzaminu sędziowskiego odnoszą się do problematyki materialnoprawnej oraz procesowej.

Z punktu widzenia płaszczyzny materialnoprawnej egzaminowani powinni rozważyć, czy dowody zgromadzone w toku postępowania, oceniane przez pryzmat kryteriów określonych w art. 7 k.p.k., pozwalały na dokonanie ustaleń faktycznych co do tego, czy po stronie oskarżonych należało przyjąć działanie w ramach konstrukcji współsprawstwa określonej w art. 18 § 1 k.k. Ocena dowodów przeprowadzonych w toku postępowania, w szczególności wyjaśnień oskarżonych, protokołu oględzin rzeczy, nagrania na płycie CD-R, powinna prowadzić do wniosku, że oskarżeni nie działali wspólnie i w porozumieniu. Dokonanie prawidłowych ustaleń w tym zakresie powinno skutkować skazaniem oskarżonego Michała Kędziory za przestępstwo kradzieży z włamaniem kwalifikowane z art. 279 § 1 k.k., ewentualnie za typ uprzywilejowany tego przestępstwa, kwalifikowany z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. W tym zakresie w opisie czynu przypisanego temu oskarżonemu należałoby:

- wyeliminować działanie wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą,
- wyeliminować zabór w celu przywłaszczenia dwóch butelek alkoholu „Kryształowa” o pojemności 0,7 litra,
- doprecyzować sposób włamania,
- doprecyzować czas popełnienia czynu,
- zmienić wartość przedmiotu zaboru na kwotę 360 złotych (wartość 3 butelek whisky „John Drink”).

Wydając wyrok skazujący wobec Michała Kędziory, egzaminowani, rozważając treść rozstrzygnięcia co do kary, powinni uwzględnić w szczególności:

- wysokość i rodzaj szkody,
- niekaralność,
- przyznanie się do winy,
- brak osiągnięcia korzyści majątkowej.

W zakresie oceny zasadności wniosku pokrzywdzonego Marcina Kowalkowskiego o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody, egzaminowani powinni uwzględnić zwrot zabranych przedmiotów, a także okoliczność, że jeden z nich nie nadawał się do dalszej sprzedaży. Uwzględniając te okoliczności, za modelowe rozwiązanie należy uznać orzeczenie o obowiązku naprawienia szkody w kwocie 120 zł w trybie art. 46 § 1 k.k.

Dokonanie przez egzaminowanych prawidłowych ustaleń faktycznych co do braku działania oskarżonych w zakresie kradzieży z włamaniem w ramach współsprawstwa, powinno skutkować przyjęciem braku podstaw do odpowiedzialności karnej oskarżonego Krzysztofa Kuliberdy za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. Wobec tego oskarżonego dowody zgromadzone w toku postępowania przemawiały za dokonaniem oceny jego zachowania z perspektywy znamion wykroczenia określonego w art. 119 § 1 k.w. W tym zakresie postępowanie wobec oskarżonego Krzysztofa Kuliberdy powinno być umorzone z uwagi na upływ terminu przedawnienia karalności wykroczenia. Wymaga to jednak uprzedniego wskazania, że czyn popełniony przez tego oskarżonego był wykroczeniem z art. 119 § 1 k.w.

Upływ terminu przedawnienia karalności jest negatywną przesłanką postępowania w sprawie o wykroczenie. Ocena, czy wymieniona przesłanka została spełniona, zależy od ustalenia, czy upłynął termin przedawnienia karalności przewidziany w prawie materialnym. Stąd też, umarzając postępowanie wobec oskarżonego Krzysztofa Kuliberdy, egzaminowani powinni uwzględnić art. 45 § 1 k.w. Stosownie do treści tego przepisu karalność wykroczenia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok, zaś w przypadku, gdy w tym okresie wszczęto postępowanie, karalność wykroczenia ustaje z upływem dwóch lat od zakończenia tego okresu. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego w zakresie tej regulacji wskazano, że dwuletni termin rozpoczyna swój bieg dopiero z chwilą zakończenia podstawowego, rocznego okresu, a zatem karalność wykroczenia zostaje niejako przedłużona o dwa lata, a przedawnienie, w przypadku, gdy w rocznym terminie dojdzie do wszczęcia postępowania, następuje dopiero po upływie trzech lat od popełnienia czynu (por. wyroki SN: z 04.08.2021 r., IV KK 361/21, z 22.04.2020 r., IV KK 507/19, z 13.12.2018 r., IV KK 490/18). Egzaminowani powinni mieć na uwadze, że w realiach procesowych zadania egzaminacyjnego roczny termin przedawnienia orzekania wykroczenia został wydłużony, stosownie do treści art. 45 § 1 zdanie drugie k.w., o dwa lata. Z treści zadania egzaminacyjnego wynika, że w terminie roku od czasu popełnienia czynu, wobec oskarżonego Krzysztofa Kuliberdy wszczęto postępowanie przygotowawcze w sprawie o przestępstwo *in personam*. W tym zakresie wskazany w art. 45 § 1 zdanie drugie k.w. warunek przedłużenia okresu przedawnienia karalności wykroczenia jest spełniony wtedy,

gdy w ciągu roku od jego popełnienia postępowanie w sprawie o wykroczenie zostało wszczęte przez prezesa sądu na podstawie art. 59 § 2 k.p.w., zaś o ile czyn stanowiący wykroczenie został początkowo oceniony jako przestępstwo, także wówczas, gdy w tym samym okresie zostało wszczęte postępowanie przygotowawcze przeciwko osobie (por. SN w postanowieniu 7 sędziów z 21.10.2003 r., I KZP 9/03, OSNKW 2003, Nr 11–12, poz. 92). Egzaminowani powinni mieć również na uwadze, że w realiach procesowych zadania egzaminacyjnego trzyletni termin przedawnienia karalności wykroczenia został wydłużony dodatkowo o 46 dni. Z treści zadania egzaminacyjnego wynika, że postępowanie sądowe toczyło się po wejściu w życie przepisów ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374). W związku z tym egzaminowani powinni mieć na uwadze okres 46 dni wstrzymania biegu terminu przedawnienia karalności wykroczenia wynikający z art. 15z z r. ust. 6 powołanej ustawy, dodanego ustawą z 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568). Wstrzymanie od 31 marca 2020 r. biegu terminu przedawnienia karalności w sprawach o wykroczenia dotyczy przedawnienia karalności tych czynów zabronionych niezależnie od tego, czy zostały popełnione począwszy od 31 marca 2020 r., czy też przed tą datą (por. SN w uchwale z 14.09.2022 r., I KZP 9/22). Uwzględnienie powyższych regulacji powinno skutkować ustaleniem przez egzaminowanych, że przedawnienie karalności wykroczenia z art. 119 § 1 k.w. nastąpiło w dniu 20 marca 2022 r., a więc przed wydaniem wyroku. Nieuwzględnienie ustaw covidowych jest uchybieniem, nie rzutującym jednak na upływ terminu przedawnienia karalności wykroczenia.

Umorzeniu postępowania wobec oskarżonego Krzysztofa Kuliberdy, na co egzaminowani powinni także zwrócić uwagę, nie sprzeciwiała się regulacja przewidziana w art. 15z z r.¹ powołanej ustawy z 02.03.2020 r., dodana ustawą z 20.04.2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1023). Zakres zastosowania tej regulacji odnosi się bowiem wyłącznie do wstrzymania biegu przedawnienia karalności w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe, nie obejmując spraw o wykroczenia.

Za modelowe rozstrzygnięcie w sprawie egzaminacyjnej należy uznać skazanie oskarżonego Michała Kędziory za przestępstwo kradzieży z włamaniem kwalifikowane z art. 279 § 1 k.k., ewentualnie za typ uprzywilejowany tego przestępstwa, kwalifikowany z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. oraz umorzenie postępowania w sprawie oskarżonego

Krzysztofa Kuliberdy za wykroczenie z art. 119 § 1 k.w. z uwagi na upływ terminu przedawnienia karalności. Rozstrzygnięcie polegające na skazaniu oskarżonego Krzysztofa Kuliberdy za wspomniane wykroczenie powinno skutkować odpowiednim obniżeniem oceny.

Skazanie oskarżonego Michała Kędziory za przestępstwo kradzieży z włamaniem oraz umorzenie postępowania w sprawie oskarżonego Krzysztofa Kuliberdy za wykroczenie nastąpiło w toku postępowania sądowego, w którym zastosowanie miały przepisy k.p.k., a nie k.p.w. (por. uchwała SN z 24.05.2005 r., I KZP 14/05, OSNKW 2005, Nr 6, poz. 51).

Egzaminowani powinni też uwzględnić żądanie obrońcy o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu Krzysztofowi Kuliberdzie. Podejmując w tym zakresie rozstrzygnięcie w wyroku egzaminowani powinni mieć na uwadze, że obrońca udzielił wymienionemu oskarżonemu nieodpłatnej pomocy prawnej w postępowaniu, w którym zarzucono mu popełnienie przestępstwa, mimo że ostatecznie postępowanie w sprawie tego oskarżonego powinno być umorzone z uwagi na upływ terminu przedawnienia karalności wykroczenia.